Kai Aareleid

Kártyavárak

POLAR KÖNYVEK

Fordította
Segesdi Móni

Segesdi Móni 2001-ben Magyarországon elsőként szerzett észt szakos bölcsészdiplomát. Kortárs észt prózát, gyermekirodalmat és színdarabokat fordít: publikációs listáján egyelőre toronymagasan vezet Andrus Kivirähk. 2010 és 2018 között az Észt Intézet munkatársaként népszerűsítette az észt kultúrát. Csodálattal töltik el az észt lápok, mocsarak és fenyőerdők.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bárminemű felhasználásáért.

Kai Aareleid

Kártyavárak

POLAR KÖNYVEK

A fordítás az Eesti Kultuurkapital *támogatásával készült.*

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Kai Aareleid: Linnade põletamine /Kirjastus Varrak, Tallinn, 2017/
Copyright
© Kai Aareleid, 2024
Hungarian translation © Segesdi Móni, 2024
Published by agreement with Skriptoorium OÜ

Kiadja a *Polar Egyesület*
Felelős kiadó és sorozatszerkesztő
az egyesület ügyvezetője: *Dériné Stark Zsófia*
Műszaki vezető: *Stark Gergely*
www.polarkonyvek.hu
polarkonyvek@gmail.com

Jelen kiadvány megjelenését
a Miniszterelnökség Területfejlesztési Parlamenti Államtitkársága
közvetlen uniós pályázat önerő és előkészítési költségével támogatta.

A sorozatot *Kemény Zoltán* tervezte
A borítóképet *Borsódy Eszter* készítette
Nyomdai előkészítés: *Clarion Stúdió*
Nyomás-kötés: *Séd Nyomda Kft.*, Szekszárd
A könyv alapanyaga felelős gazdálkodásból,
ellenőrzött forrásból származik,
amit az FSC (Forest Stewardship Council®) tanúsít.

ISBN 978-615-5866-69-2
ISSN 1418-0243

Nem lehet, nem szabad egyetlen titkot sem
örökké, mindenki elől rejtegetni; egyszer az életben,
egyszer a léte során a titoknak
hallgatóra kell lelnie.

– Javier Marías: Oxfordi regény

ANTE SCRIPTUM

PARADOXON

– Az *ante scriptum* mint a *post scriptum* ellentéte paradoxont rejt magában: ahhoz, hogy a leírtakat valami megelőzhesse, hogy a leírtak elé valamit be lehessen toldani, a szövegnek, amely elé írni szándékoznánk, már léteznie kell, mégpedig írott formában, ennélfogva az *ante scriptum* lényegét tekintve többé nem *ante*, hanem *post scriptum*… Figyeltek rám? Egyáltalán, tisztában vagytok a latin nyelv alapjaival?

Csend.

– Paradoxon! Paradoxon!

– E. V. irodalomtanár a diákjainak, Tartu, 1962 ősze

EZ A TÖRTÉNET

2013

Ez a történet valahol a tudatom határán dereng, szinte meg is érinthetem. Emlékezetem hűs zugaiban pislákol derűsebb napok, mosolyok, néhány hang elmosódó visszhangjaként. Olyan, akár a fényképalbumomban fakuló fekete-fehér képek, sarkukon megfáradt ragasztóval, amelyek az albumot kinyitva kihullanak, mint ébredező pillangók. Kérészéletű a röptük, és nem könnyű visszaillesztenem őket, mert a jelentésük az idők során elhomályosult, elszállt, mint a por.

Megígértem, hogy végül mindent elmesélek neked. Most, hogy véletlenül ráakadtál a dobozra, melyen nagyapád neve áll, és hozzám jöttél a kérdéseiddel. Tudom, hogy véletlenül nyitottad ki azt a dobozt. Nem kell mentegetőznöd. Természetes emberi kíváncsiság.

Elvégre én adtam a kezedbe a kulcsot, amikor megkértelek nyáron, hogy hozz el tőlem néhány könyvet a polcról. Meglehet, lényemnek egy része vágyta, hogy így történjen, még ha ez nem is tudatosult bennem. Vágyta, hogy megtaláld, kinyisd, kérdezz. Hogy békére leljen ez a szív, és a múlt városai végre porig égjenek.

Egyvalamiben azért tévedsz: semmit sem titkoltam előled. Egyszerűen csak nem sikerült beszélnem róla.

Ma végre kinyitottam a fekete bőrfedelű noteszt, amit valaha tőled kaptam. Jól jön most. Pontosan tudtad, milyet válasszál. Tudtad, hogy apró négyzetrácsos kell, mert a rács megtámaszt, és szép lassan araszolhatok rajta előre, mint egy kúszónövény. Bíborszín könyvjelzője

van a notesznek, és széles gumiszalag fogja össze a lapjait, oly biztonságosan és oly csalókán.

A kezdetektől kell elindulni. De mi a kezdet?

Sok kezdet van.

REGGEL

1998

Reggel, az után a nap után, amikor bementem a vidéki házunk érintetlen, vékony hóréteggel borított udvarára, elfordítottam a belépő, az előszoba és végül a konyha ajtajának a zárját, minden a megszokott volt, a zár kissé szorult – mint máskor is; arcomba csapott a pozdorja lemez és az öreg paraszthéz szaga, az egerek és a platnin száradni hagyott sáros hagyma szaga – mint máskor is; kitapogattam a kapcsolót, odabent homály ült, vastag téli függöny az ablakokon, szememben még a hó fehérsége. A tudat, hogy a következő egy órában gyorsan be kell gyújtani, kihozni az ágyneműt a konyhába, a tűzhely közelébe, valami harapnivaló után nézni – mint máskor is. De amikor a légypiszkos villanykörtében végül fény gyúlt, semmi sem úgy volt, mint máskor.

Miután a helyi rendőr távozott, a nyomrögzítő meg nem is jött, mert a fővárosban volt továbbképzésen; miután a listák elkészültek és mindent felidéztem és minden gyanút alaposan átgondoltam, a törmeléket összesöpörtem, a feltúrt szekrényekből, komódból és tálalószekrényből kihajított ruhákat és edényeket nagy szatyrokba és ládákba halmoztam a sarokban, a néhány megmaradt hokedliből asztalt és széket eszkábáltam a konyhába, lobogott a tűz, és valahogyan eltelt az éjszaka – az ez utáni reggel.

A szem emlékező szivárványhártyája ürességet lát ott, ahol lennie kellene egy...

A szivárványhártya emlékszik arra, amire én magam nem figyeltem fel egyből.

Bűntudat. Egész este a ki tudja honnan a házba került dohos szekrényeket meg a régi étkezőasztalt siratam, amelyeket a férjem a szülei halála után az erősebb jogán magához vett – egész este olyan tárgyakat siratam, amikhez a megszokáson kívül semmi nem kötött, és nem vettem észre, hogy hiányzik az egyetlen dolog, ami csak az enyém volt, és amelynek annak idején nagy gonddal kerestem a helyét a szoba falán.

Ott, ahol a kép volt, most egy folt sötétlett a színehagyott, mintás tapétán, és az ágyból az ürességgel néztem farkasszemet, eltűnt a rozettás férfi pillantása, amely oly sokáig vigyázott rám a festményről, és mindent látott, mindenféle napokat.

Eltűnt…

Nem pusztán egy portré volt. Hanem az apám.

Behunyom a szemem.

A tapéta sötét foltjából alagút nyílik egy harminchat évvel korábbi, ólomnyirkos novemberbe.

PADLÓSÚROLÓ ÜNNEP

1962

Tiina begyújtott a nappaliban a kályhába. Pattognak a fahasábok, de nem enyhül ez az érzés. Valami végtelenül idegen magába bugyolálta őt, és most az dönt helyette. Mindenütt tisztára kell súrolnia a padlót. Nincs mese, egyszerűen muszáj.

A kamrába megy, és fogja a vödröt. A konyhában teleereszti vízzel. Lenyomja az aljára a felmosórongyot, és figyeli a felszínre bukó apró buborékokat, ahogy a száraz anyag megszívja magát vízzel. A szürke vödörben kékesnek és puffadtnak látszanak az ujjai a víz alatt. Becipeli a vödröt a szobájába, és kicsavarja a rongyot. Négykézlábra ereszkedve nekilát felsúrolni a padlót. Lassan és alaposan, közben próbál nem gondolni semmire. Kint hideg, nyirkos, alkonyuló novemberi délután.

Hűvös a szoba. Dörgöl és kicsavar, dörgöl, kicsavar. Kivörösödött a keze a hideg víztől, de egy idő után kimelegszik.

Apa már két napja nem járt otthon. Tegnap megint beállított apa munkahelyéről az a nő, aki a kollektíva képviselőjének mondta magát. Anya feszült volt. Reggel munkába menet hosszan és indulatosan kefélte a haját, és túl vastagon rúzsozta ki a száját. Ő sem jött még meg.

Tiina egy pillanatra félbehagyja a súrolást, hogy letörölje a homlokáról a verejtéket. Valaki kopogtat az ablakon.

A felső emeleten lakó Osvald bácsi áll odakint az ablak előtt, mint egy kísértet. Csak áll és vár.

Tiina fölegyenesedik, a frissen mosott padlón át az ablakhoz megy, kinyitja.

Osvald arca nedves, de nem esőtől, mert az eső nem esik.

– Drága gyermekem… – a zokogástól elcsuklik a hangja.

– Mi az, Osvald bácsi? Mi történt?

– Ó, istenem, istenem…

– Mi a baj, miért sírsz?

– Jaj, szegény gyermekem… Te még nem is tudod…

– Mit, Osvald bácsi?

– Még nem tudod…

– Mit nem tudok?

De Osvald bácsi válasz helyett a szájára tapasztja a kezét, sarkon fordul és elmegy. Magyarázat nélkül.

Szegény gyerek. Te még nem is tudod.

Csend van a házban. A kályhában pattognak a fahasábok.

Tiina visszamegy a vödörhöz, négykézlábra ereszkedik, kicsavarja a rongyot, és folytatja a felmosást. Csak súrolja és súrolja a padlót. Lassan, komótosan. Minden borzongató balsejtelmét beleönti ebbe a gépies mozgásba. Minden tudatlanságát, minden tudását. Nem tudja és mégis tudja, mintha minden már jóval azelőtt befejeződött volna, hogy ténylegesen a végéhez ért.

Utószó

Kai Aareleid Tartuban született. Dramaturgként végzett a Finn Színművészeti Főiskolán, majd a Tallinni Egyetemen műfordítást és irodalmi szerkesztést tanult. Dolgozott kiadóként, szerkesztőként és irodalmi ügynökként is, jelenleg szabadúszó író és műfordító. Három regény, egy rövidprózagyűjtemény és két verseskötet szerzője.

Az észt olvasók és kritikusok figyelmét 2011-ben hívta fel magára *Vene veri (*Orosz vér) című debütáló regényével. A 2016-ban napvilágot látott *Kártyavárak* (Linnade põletamine) szintén széles körben váltott ki elismerést. 2019-ben Aareleid maga írt a regényből színdarabot a rangos tallinni színház, az Eesti Draamateater számára, amelyet nagy sikerrel egészen 2024-ig játszott a társulat. Legutóbbi regénye, a *Vaikne ookean* (Csendes-óceán, 2022) elnyerte a Balti Közgyűlés éves irodalmi díját.

Kedvelt témái az emlékezet és a gyökerek, a családi kötelékek, a titkok és a csend. Különleges módon kötődik a fotográfiához és a városi tájakhoz. Írói eszköztárának része a miniatúra-szerű fejezetekből álló, mozaikos szerkezet, a töredékes, elhallgatásokkal teli elbeszélésmód, az idősíkok váltogatása és az érzelmi árnyalatok pontos megragadása.

Műfordítóként spanyol, finn és angol nyelvből dolgozik, többek között olyan neves szerzők műveit ültette át észtre, mint Jorge Luis Borges, Javier Marías, Carlos Ruiz Zafón, Paavo Haavikko, Bruce Chatwin és Roberto Bolaño.

A *Kártyavárak* egy család széthullásának krónikája, melynek hátteréül egy romjaiból éledező dél-észtországi város

szolgál a második világháborút követő évtizedekben. A szerző a történéseket jobbára a kis- majd kamaszlány Tiina szemével láttatja, elsősorban benyomásokat, érzelmeket, hangulatokat rögzítve, ahogy egy fotóalbum képei is csupán pillanatokat ragadnak ki az életből. Kerettörténete szerint a mű egy életében is nehezen megközelíthető apa alakjának megrajzolására tett kísérlet, homályosan derengő emlékek és az utána hátramaradt kartondoboznyi hagyaték alapján.

A regényt sokféle címkével látták el méltatói és elemzői. Nevezték felnövéstörténetnek, egy valószerűtlen barátság és szerelem történetének, korrajznak, a veszteségekről szóló regénynek, a vágyakozás melankolikus regényének, a keresés regényének, vallomásregénynek. Aareleid egy interjúban úgy fogalmazott, hogy egy gyerek magányosságáról és túlélési technikáiról szeretett volna írni, és elsősorban azt vizsgálta, hogyan kísérlik meg az emberek kitölteni az életükben keletkezett hézagokat.

A családon kívül még egy főszereplője van a könyvnek: Tartu városa, melynek érzékletes ábrázolásában, a városi terek és atmoszféra megjelenítésében egyértelműen tetten érhető a szerző érzelmi kötődése szülővárosához. Tartu sokszorosan szimbolikus jelentőségű hely, az észt történelem és kultúrtörténet számos mérföldköve kötődik hozzá. Itt írta alá 1920. február 2-án a fiatal észt állam és a Szovjetunió az észt függetlenségi háborút lezáró békeszerződést, amelynek évfordulóját a két barát, Peeter és Paul minden évben megüli a Csillagvizsgáló lábánál.

A második világháború különösen súlyos pusztítást végzett a városban. Ahogy a regény főszereplőinek szeretteiktől kellett megválniuk a történelem drámai fordulatai miatt, úgy Tartu is elveszítette jó néhány emblematikus épületét és lakóházainak kétharmadát. De míg a város szép lassan feltámad romjaiból – az Ívhidat már a regény cselekménye idején új-

jáépítik, és Tiina is nyugtázza útjai során, hogy egyre több üres telken magasodnak új házak –, Liisinek és Peeternek az életükben keletkezett űr(ök) betöltésére irányuló kísérletei kudarcba fulladnak.

A hiányok, űrök, veszteségek vissza-visszatérő motívumai a műnek, ahogy a makacs hallgatás, a kommunikációra való képtelenség is. Az apáról készült végső lajstrom is azt veszi számba, ami „*egykor a legjobban jellemezte őt*": a hiányának jeleit.

Bár a regény fókuszában az emberi kapcsolatok állnak, a háttérben plasztikusan kirajzolódik a háborút követő évtizedek légköre, és itt-ott felsejlik a múlt is. A Sztálin haláláról szóló fejezet és Peeter nyögvenyelősen megírt békebeszéde inkább a korszak kétségtelenül meglévő groteszk vonásait idézi meg, ám a szovjethatalom sötétebb oldala is megmutatkozik. Megtudjuk, hogy az emeleti szomszéd, Oskar bácsi frissen szabadult a börtönből, és Tiina osztálytársának, Martának az apjáról is azt beszélik, hogy „ül".

A *Peeter és Paul* című fejezetben Paul volt főnöke, Roman Tavast sorsán elmélkedik, akinek a neve az észt olvasó számára ismerősen cseng. Tavastnak jelvényeket, érméket és kitüntetéseket gyártó üzeme volt, amelyet az 1940-es szovjet megszállás után a hozzá tartozó lakóházzal együtt államosítottak. 1941 júniusáig még műszaki vezetőként dolgozhatott saját gyárában, majd a vorkutai kényszermunkatáborba szállították, és 1942-ben Szoszvában agyonlőtték.

A szovjethatalom által két nagy hullámban végrehajtott tömeges deportálás is megjelenik a regényben. Az 1941-es tragédiára csak utalás történik: „*(…) és végül sírva fakadjon – mit vétettek azok a kicsi gyerekek, hogy azokat is elvitték, ezt hajtogatta minden alkalommal, és újra meg újra a szomszéd családra terelte a szót." (Csuromvizes menyasszony).* Az 1949-ben játszódó *Fekete notesz* című fejezetben Aareleid valamivel konkrétabban fo-

galmaz, és a deportálások kapcsán felmerülő általános erkölcsi dilemmák is kirajzolódnak.

A *Luule* című fejezet végén olvasható mondat – *„Luule negyvennégyben elmenekült (...)"* – mintegy nyolcvanezer észt sorsát villantja fel, akik 1944 második felében az országot újra elfoglaló szovjethatalomtól való rettegésükben – gyakran életüket kockáztatva – elhagyták hazájukat.

Az előző rend, az észt idők felemlítése ugyanolyan reakciót vált ki az állandósult szorongásban élő emberekből: hirtelen támadt éberség, *„bizonytalanul körberebbenő tekintet, fojtott hang".* De a letűnt világot, még ha csak suttogva esik is róla szó, folyamatosan megidézik a foghíjas telkek, az Ívhíd, a Vanemuine Színház és a Szent Pál-templom el nem bontott romjai, a Fraternitas Estica diákszervezet székháza és a továbbra is makacsul használt régi utcanevek. Az észt idők emlékezetét őrzik az egyetlen szobába visszavonulni kényszerült idős hölgyek és oda bezsúfolt tárgyaik: Ida, az egykori háztulajdonos özvegyének bútorai és sercegő hanglemezei, Wunderlich asszony porcelánfigurái, ezer könyve és fotói.

A mű eredeti címe, a *Linnade põletamine* (jelentése: 'égő városok', szó szerint: 'városok felégetése') egy népszerű észt kártyajáték neve, amely a regényben is szerephez jut. Ebben az akár a végtelenségig nyúló, egyszerű, már-már bugyuta játékban a játékos sorsa, hogy veszít vagy nyer, kizárólag a szerencsén múlik. Ugyanígy a könyv szereplői sem urai saját életüknek, hiábavaló próbálkozások után végül megadják magukat, és megpróbálnak valahogyan túlélni a nekik szabott keretek között. De a veszteségek legalább annyit megtanítanak nekik, hogyan viseljék el a következő csapást. És *„a fehér csend végül beborít minden emléket*."

Segesdi Móni

Tartalom

ANTE SCRIPTUM

PARADOXON *11*

EZ A TÖRTÉNET *12*

REGGEL *14*

PADLÓSÚROLÓ ÜNNEP *16*

I EGY SZÍV (1941–1952)

A FELPERZSELT FÖLD ELŐTT *21*

CSUROMVIZES MENYASSZONY *24*

1. SZÁMÚ RAKTÁR *31*

GYENGESÉG *36*

MÉZ *39*

AJÁNDÉK *42*

TEJFAKASZTÓ *46*

PEETER ÉS PAUL *48*

VÉLETLEN *51*

BUNDA *54*

FEKETE NOTESZ *56*

SZOKNYÁNAK VALÓ KARTON *60*

CSALÁD *62*

HÁBORÚ ÉS BÉKE *66*

EGY SZÍV *71*

LÁNGOLÓ VÁROSOK *77*

TÖREDÉKEK *82*

II TITKOK ŐRZŐJE (1952–1958)

FLÖSS *87*

ESÉSEK *90*

ÖCSÉM *95*

GYÁSZÜNNEP *97*

CSOKOLÁDÉSZIGETEK *103*

EZER BARÁT *108*

KÖNYVTÁR *111*

SZEMEK *115*

TOLLBAMONDÁS *117*

A VILÁG MÁSIK FELE *118*

LUULE *124*

ÉJSZAKAI ÚT AZ ISKOLÁBA *129*

PÉNZES ÁGY *132*

TITKOK ŐRZŐJE *134*

SZERENCSEJÁTÉKOS.....*136*
JÁTÉK.....*141*
ÍGÉRET.....*143*

INTERMEZZO I (2013)

CSENDEK.....*149*
NOVEMBEREK.....*151*
OTTHON.....*153*
HARANGOZÓ PEETER.....*156*
AZ EMBER NYOMAI.....*159*

III A HIBÁK JÓVÁTÉTELE (1959–1961)

CSALÁD NÉLKÜL.....*163*
IDEGEN ANYA.....*167*
ÚJ ÉLET.....*170*
A MEGBÉKÉLÉS ÚTJAI.....*173*
SZABADSÁG ÉS CSEND.....*175*
NŐI DOLGOK.....*177*
HÁBORÚ.....*180*
A HIBÁK JÓVÁTÉTELE.....*185*
NÉPEK BARÁTSÁGA.....*188*
VOVA.....*191*
HATÁR.....*199*
KÉT KAPITÁNY.....*201*
VILÁGOSÍTÓK.....*209*
AITA.....*213*
TANGÓ.....*218*
OTTHONOK ÉS FELÜLETEK.....*220*
ÚJ VILÁG.....*224*

IV SZUPERNÓVA (1961)

JÖJJETEK HOZZÁM.....*231*
APA HANGJA.....*237*
TITOK.....*243*
CLUB REAL.....*249*
TISZTA KEZEK.....*255*
TÉVEDÉS.....*257*
SAJÁT SZOBA.....*261*
HAMU.....*263*
FEHÉR TENGER.....*264*

INTERMEZZO II (1999–2013)

EMBER.....*269*
PASZPARTU.....*271*
VIRTUÁLIS VÁNDORLÁSOK.....*276*

V TARTU TÉRKÉPE (1962)

POST FACTUM.....*283*

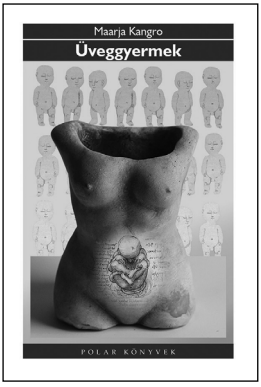
SZUPERNÓVA *285*
KUCKÓ A KÁLYHÁBAN *286*
VENDÉG *289*
PONT *291*
HALOTTAK HÓNAPJA *293*
ÁT *295*
KORUNK HŐSE *297*
KVITTEK *299*
ÖRDÖGHÍD *301*
TARTU TÉRKÉPE *306*

POST SCRIPTUM

HUNT *317*
FÉNY *325*

UTÓSZÓ 328

A kötetben felhasznált fotók forrása:
TIXE: 5, 8-9, 18-19, 146-147
Észt Filmarchívum: 84-85 (209.0.67565),
160-161 (406.4.5896), 228-229 (406.4.5900)
Hiiumaa Múzeum: 280-281 (Fp 639:205 F 1142)
Mari Kaljuste: 266-267
Észt Nemzeti Múzeum: 314-315 (Fk 439:240)
A szerző portréját Annika Metsla készítette.

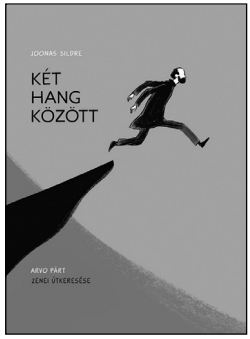
Maarja Kangro: Üveggyermek

ISBN: 978-615-5866-38-8
Fordító: Segesdi Móni

Maarja Kangro dokumentumregényében kíméletlen önboncolással tárja elénk küzdelmét a vágyott gyermek megfoganásáért, a fejlődési rendellenesség miatti terhességmegszakítással járó szellemi gyötrődését és fizikai kínjait, miközben a személyes történet hátterében a 2014-es ukrajnai események játszódnak.

MAARJA KANGRO (1973) Tallinnban született. Költőként 2006-ban debütált, prózaíróként 2010-ben tette le a névjegyét. Kangro új típusú hősnői szellemi fölényük magaslatából szemlélik a világot, és metsző iróniával mondanak ítéletet róla. Számtalan díjat és elismerést kapott – az Észt Kulturális Alap irodalmi díját próza és vers kategóriában is elnyerte.
2016-ban látott napvilágot első nagyobb léptékű prózája, az Üveggyermek dokumentumregény. Kangro személyes élményeit: a teherbe esésért éveken át folytatott hiábavaló küzdelmét, méhen kívüli terhességét, valamint súlyos fejlődési rendellenességet mutató magzata elvetetését dolgozta fel regényében, melynek jelentős hányadát teszi ki a történtek kapcsán felvetődő erkölcsi, etikai dilemmák és filozófiai kérdések taglalása, a lehetséges válaszok körbejárása, a kíméletlen önvizsgálat. A vágyott gyermek elvesztésének fájdalma jószerével csak a felszín alatt, tapintható feszültségként van jelen.

A Polar Könyvek sorozat kötetei kedvezményes áron megrendelhetők
a kiadó honlapján: www.polarkonyvek.hu

Joonas Sildre: Két hang között

Arvo Pärt zenei útkeresése

ISBN: 978-615-5866-16-6
Fordító: Segesdi Móni

Arvo Pärt (Paide, 1935. szeptember 11.) világhírű észt zeneszerző, az egyházi zeneszerzés legkiemelkedőbb ma élő képviselője. Zenéjét a gregorián énekek inspirálták. A minimalista stíluson belül saját fejlesztésű komponálási technikája az ún. tintinnabuli. Életéről 2018-ban készült képregény, amit most magyar nyelven is kézbe vehetnek az érdeklődők.

„MIKÖZBEN ANYAGOT GYŰJTÖTTEM EHHEZ A TÖRTÉNETHEZ, ELOLVASTAM ÉS MEGHALLGATTAM AZ ÉRINTETTEK VISSZAEMLÉKEZÉSEIT, ÖSSZEILLESZTGETTEM AZ INFORMÁCIÓTÖREDÉKEKET, MEGÉRTETTEM, HOGY A TÖRTÉNELEM MINDIG SZUBJEKTÍV. MINDEN EMBERNEK MEGVAN A SAJÁT ÚTJA, SAJÁT IDŐVONALA. AZ IDŐ, MELY KINEK-KINEK MEGADATOTT, SZEMÉLYRE SZÓLÓ AJÁNDÉK.

UGYANAKKOR A TÁRGYILAGOSSÁG ÍTÉLKEZÉS NÉLKÜL, SZERETETTEL TEKINT RÁNK. HA EZT SZEM ELŐTT TARTJUK, VAN REMÉNY, HOGY A SAJÁT UTUNKON AZ OBJEKTIVITÁST KERESVE MINDINKÁBB KÉPESEK ÉS KÉSZEK LESZÜNK MÁSOKAT IS TÁRGYILAGOSABBAN SZEMLÉLNI. ÍGY PEDIG LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE KÖZELEBB JUTUNK A SZERETETHEZ.

EZ A TÖRTÉNET TÖBB EMBER ÚTJÁNAK SZEMÉLYES NÉZŐPONTÚ BEMUTATÁSA. EGY A SOKFÉLE LEHETSÉGES ÁBRÁZOLÁSMÓD KÖZÜL – KÜLÖNLEGES, DE KORÁNTSEM KIZÁRÓLAGOS ÉRVÉNYŰ. REMÉLEM, KITÁR NÉHÁNY AJTÓT A TOVÁBBI KERESŐK ELŐTT.

JOONAS SILDRE
TALLINN, 2018 ”

Kai Aareleid

Kártyavárak

Foto: Annika Metsla

Kai Aareleid Tartuban született. Dramaturgként végzett a Finn Színművészeti Főiskolán, majd a Tallinni Egyetemen műfordítást és irodalmi szerkesztést tanult. Szabadúszó író és műfordító. 2022-ben elnyerte a Balti Közgyűlés éves irodalmi díját. Kedvelt témái az emlékezet és a gyökerek, a családi kötelékek, a titkok és a csend. Különleges módon kötődik a fotográfiához és a városi tájakhoz. Írói eszköztárának része a miniatúra-szerű fejezetekből álló, mozaikos szerkezet, a töredékes elbeszélésmód, az idősíkok váltogatása és az érzelmi árnyalatok pontos megragadása. A *Kártyavárak* egy család széthullásának krónikája, melynek hátteréül a romjaiból éledező Tartu szolgál a második világháborút követő évtizedekben. A szerző a történéseket jobbára a kis- majd kamaszlány Tiina szemével láttatja, elsősorban benyomásokat, érzelmeket, hangulatokat rögzítve, ahogy egy fotóalbum képei is csupán pillanatokat ragadnak ki az életből.

„Vova megint megfogja Tiina kezét. A lány lehunyja a szemét. Nem, Vova, nem szabad elmenned. Nem. De semmi nem segít. A rémület és a rettegés végül úrrá lesz rajta, és Vova érzi, ahogy mellette Tiina vézna kis teste csendesen rázkódni kezd. Tehetetlenségében magához vonja a lányt, simogatja a haját. Alig érintve.

– Nem tudom, mit csinálok, ha te elmész – suttogja Tiina.

– Itt vagyok, most itt vagyok – feleli Vova.

Tiina a fiúba kapaszkodik, arcát a mellkasába fúrja, belélegzi a másik idegen és ismerős illatát. Benne van Vova apjának dohányillata, ugyanolyan, mint apáé, gondolja Tiina, benne van Vova anyja, a Pikovaja dama, Tiina észrevette, anyának is volt ilyen kölnije régebben, de még valamit érez benne, valamit, ami csak Vova, kesernyés és sós és – Vova.”

Részlet a regényből

5200 Ft

9 786155 866692

www.polarkonyvek.hu

POLAR KÖNYVEK